

การวิเคราะห์การกระจายรายได้ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2529-2535

นางสาววิริยา ไชคมหาสิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-068-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17295786

THE ANALYSIS OF INCOME DISTRIBUTION IN BANGKOK METROPOLITAN
AND PERIPHERIES IN 1986-1992

Miss Viriya Chokemahasin

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-068-1

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิริยา ไชคมหาสิน : การวิเคราะห์การกระจายรายได้ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2529-2535 (THE ANALYSIS OF INCOME DISTRIBUTION IN BANGKOK METROPOLITAN AND PERIPHERIES IN 1986-1992) อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร.ศิริเพ็ญ ศุภกาญจนกัณเฑี , 125 หน้า. ISBN 974-635-068-1

งานวิจัยฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงการกระจายรายได้ครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในปี 2529, 2531, 2533 และ 2535 รวมถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นปัจจัยหลัก 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยทางภูมิภาค ปัจจัยทางด้านประชากร และปัจจัยที่เกี่ยวกับการจ้างงาน ปัจจัยทางภูมิภาคจะแบ่งครัวเรือนตามถิ่นที่อยู่ ซึ่งในที่นี้จะหมายถึงกรุงเทพฯ และปริมณฑล ปัจจัยทางด้านประชากรจะแบ่งครัวเรือนตามคุณลักษณะของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งประกอบด้วยอายุ เพศ และ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานจะแบ่งครัวเรือนตามชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน และภาคเศรษฐกิจ การศึกษาใช้ดัชนี Shorrocks เพื่อวัดและแยกส่วนประกอบของความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ของครัวเรือน และดัชนี Gini จะใช้เพื่อวัดความไม่เท่าเทียมของการกระจายรายได้

ผลการวิจัยพบว่า การกระจายรายได้ภายในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลจะดีขึ้นเพียงปีเดียวคือปี 2531 ส่วนปีอื่น ๆ นั้นจะมีการกระจายรายได้เลวลง และเขตปริมณฑลจะมีการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันมากกว่าเขตกรุงเทพฯ เกือบทุกปี ยกเว้นปี 2531 ความไม่เท่าเทียมกันของกรุงเทพฯ และปริมณฑลสามารถอธิบายได้จากส่วนสนับสนุนของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน และปัจจัยทางด้านประชากร โดยในกรุงเทพฯ อาชีพจะให้ค่าส่วนสนับสนุนของความไม่เท่าเทียมระหว่างกลุ่มมากที่สุด เมื่อพิจารณาเฉพาะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน รองลงมาได้แก่ชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม และภาคเศรษฐกิจ สำหรับปัจจัยทางด้านประชากรนั้น เพศและอายุของหัวหน้าครัวเรือนจะมีค่าส่วนสนับสนุนระหว่างกลุ่มค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะการแบ่งครัวเรือนตามเพศของหัวหน้าครัวเรือนจะมีค่าส่วนสนับสนุนระหว่างกลุ่มไม่เกินร้อยละ 1 ในทางตรงกันข้าม การแบ่งครัวเรือนตามการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนจะให้ค่าส่วนสนับสนุนมากกว่าเพศและอายุ อีกทั้งบางปีจะให้ค่าส่วนสนับสนุนมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ ทั้งหมด เขตปริมณฑลโดยทั่วไปจะให้ผลที่คล้ายกับเขตกรุงเทพฯ แต่ในปัจจัยที่เกี่ยวกับการจ้างงาน อาชีพของหัวหน้าครัวเรือนและชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมจะมีความสำคัญเท่าเทียมกันต่อการก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียม และเขตปริมณฑลจะให้ค่าส่วนสนับสนุนระหว่างภาคเศรษฐกิจสูงกว่าเขตกรุงเทพฯ อย่างเห็นได้ชัด

เศรษฐศาสตร์

ภาควิชา
สาขาวิชา 2533
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C760453 : MAJOR ECONOMICS

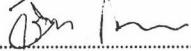
KEY WORD: INCOME / DISTRIBUTION / INEQUALITY

VIRIYA CHOKEMAHASIN : THE ANALYSIS OF INCOME DISTRIBUTION IN BANGKOK METROPOLITAN AND PERIPHERIES IN 1986-1992, THESIS ADVISOR : ASST.PROF.SIRIPEN SUPAKANKUNTI, Ph.D.125 pp. ISBN 974-635-068-1

The objective of this research is to study income distribution in Bangkok and Peripheries in 1986, 1988, 1990 and 1992 and the causes affected income inequality which can be divided into three main factors. The first one is regional factors; households are classified by regions (Bangkok and Peripheries), the second is demographic factors; households are classified by sex, age and education of household head and the last one is employment-related factors which divided households into socio-economic class, occupation of household head and economic sector. Gini index is used to measure income inequality and Shorrocks' index is used to measure and decompose income inequality.

The distribution of income within Bangkok and Peripheries are better only in 1988 and Peripheries income distribution is better than Bangkok occupation of household head generally is the highest between-group contribution of employment-related factors, the next is socio-economic class and economic sector contributes the lowest anyway in this group. For demographic factors, age and sex of household head contribute fairly little especially sex of household head contributes less than 1 percent. In contrast, education of household head has more contribution than the two in the same group and some years it has the highest contribution among all. For Peripheries, the result is similar to Bangkok, but education of household head and socio-economic class seem to be equally important factors affecting inequality and has much more contribution between sector than Bangkok in every years.

ภาควิชา.....เศรษฐศาสตร์

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุมา อชกุล ที่ได้ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสรา สานติศาสน์ ที่ได้ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้ความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลรายได้ในบางปี และ รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณแสง จันเจริญ ที่ได้ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ที่สำคัญที่สุด วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมความปรารถนาด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ สุภกาญจนกันติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนเพื่อซื้อข้อมูลรายได้

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ที่ได้ให้การสนับสนุนทางการเงินและเป็นกำลังใจที่ดียิ่งเสมอมา

วิริยา ไชคมหาสิน

สิงหาคม 2539

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ปัญหาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	10
ขอบเขตของการศึกษา.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
การกระจายรายได้และความไม่เท่าเทียมในกรุงเทพมหานคร.....	24
บทที่ 3 การแจกแจงรายได้ต่อหัวของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.....	34
รายได้ต่อหัวของครัวเรือนจำแนกตามอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนและ ปัจจัยต่างๆ.....	34
รายได้ต่อหัวของครัวเรือนจำแนกตามการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน และปัจจัยต่างๆ.....	40
บทที่ 4 ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	61
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	51
หน่วยของรายได้.....	62
รายได้.....	62
คุณสมบัติที่สำคัญของดัชนีความไม่เท่าเทียม.....	63
ทบทวนดัชนีที่ใช้วัดความไม่เท่าเทียม.....	64
วิธีการศึกษา.....	67

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 จำนวนประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2525-2536.....	12
ตารางที่ 1.2 จำนวนประชากรในเขตเทศบาลของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2525-2536.....	13
ตารางที่ 1.3 มูลค่าผลิตภัณฑ์รายภาค.ราคาคงที่ปี 2531 ตั้งแต่ พ.ศ. 2524-2537.....	14
ตารางที่ 1.3 มูลค่าผลิตภัณฑ์รายภาค.ราคาคงที่ปี 2531 ตั้งแต่ พ.ศ. 2524-2537(ต่อ).....	15
ตารางที่ 1.4 มูลค่าผลิตภัณฑ์ในภาคเกษตรกรรมของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2524-2537.....	16
ตารางที่ 1.5 สัดส่วนผลิตภัณฑ์ในภาคเกษตรกรรมของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2524-2537.....	17
ตารางที่ 1.6 มูลค่าผลิตภัณฑ์ในภาคอุตสาหกรรมของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2524-2537.....	18
ตารางที่ 1.7 สัดส่วนผลิตภัณฑ์ในภาคอุตสาหกรรมของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2524-2537.....	19
ตารางที่ 1.8 มูลค่าผลิตภัณฑ์ในภาคการค้าและบริการของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2524-2537.....	20
ตารางที่ 1.9 สัดส่วนผลิตภัณฑ์ในภาคการค้าและบริการของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2524-2537.....	21
ตารางที่ 1.10 มูลค่าผลิตภัณฑ์ในภาคเศรษฐกิจอื่นๆของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2524-2537.....	22
ตารางที่ 1.11 สัดส่วนผลิตภัณฑ์ในภาคเศรษฐกิจอื่นๆของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2524-2537.....	23
ตารางที่ 2.1 สรุปรงานที่เกี่ยวข้องกับการกระจายรายได้และความไม่เท่าเทียม.....	31
ตารางที่ 2.1 สรุปรงานที่เกี่ยวข้องกับการกระจายรายได้และความไม่เท่าเทียม.....	32
ตารางที่ 2.2 ความไม่เท่าเทียมในเขตเมืองของกรุงเทพฯวัด โดยดัชนีGini.....	33
ตารางที่ 2.3 ความไม่เท่าเทียมในเขตชนบทของกรุงเทพฯวัด โดยดัชนีGini.....	33
ตารางที่ 2.4 ความไม่เท่าเทียมของกรุงเทพฯวัด โดยดัชนีGini.....	34
ตารางที่ 4.1 การแบ่งกลุ่มประชากรตามประเภทของปัจจัย.....	74
ตารางที่ 5.1 การกระจายรายได้ตามชั้นของรายได้ในกทม.และปริมณฑล.....	86

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 5.2 ค่าความไม่เท่าเทียมและส่วนสนับสนุนของความไม่เท่าเทียมระหว่างกลุ่มต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	87
ตารางที่ 5.3 ค่าความไม่เท่าเทียมและส่วนสนับสนุนของความไม่เท่าเทียมระหว่างกลุ่มต่างๆ ในเขตปริมณฑล.....	88
ตารางที่ 5.4 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามภูมิภาค พ.ศ. 2529 และ 2531.....	89
ตารางที่ 5.5 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามภูมิภาค พ.ศ. 2533 และ 2535.....	90
ตารางที่ 5.6 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามอายุ พ.ศ. 2529.....	91
ตารางที่ 5.7 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามอายุ พ.ศ. 2531.....	92
ตารางที่ 5.8 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามอายุ พ.ศ. 2533.....	93
ตารางที่ 5.9 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามอายุ พ.ศ. 2535.....	94
ตารางที่ 5.10 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามเพศ พ.ศ. 2529.....	95
ตารางที่ 5.11 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามเพศ พ.ศ. 2531.....	96
ตารางที่ 5.12 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามเพศ พ.ศ. 2533.....	97
ตารางที่ 5.13 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามเพศ พ.ศ. 2535.....	98
ตารางที่ 5.14 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามการศึกษา พ.ศ. 2529.....	99
ตารางที่ 5.15 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามการศึกษา พ.ศ. 2531.....	100
ตารางที่ 5.16 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามการศึกษา พ.ศ. 2533.....	101
ตารางที่ 5.17 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามการศึกษา พ.ศ. 2535.....	102
ตารางที่ 5.18 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามอาชีพ พ.ศ. 2529.....	103
ตารางที่ 5.19 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามอาชีพ พ.ศ. 2531.....	104
ตารางที่ 5.20 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามอาชีพ พ.ศ. 2533.....	105
ตารางที่ 5.21 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามอาชีพ พ.ศ. 2535.....	106
ตารางที่ 5.22 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2529.....	107
ตารางที่ 5.23 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2531.....	108
ตารางที่ 5.24 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2533.....	109
ตารางที่ 5.25 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2535.....	110
ตารางที่ 5.26 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามภาคเศรษฐกิจ พ.ศ. 2529.....	111
ตารางที่ 5.27 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามภาคเศรษฐกิจ พ.ศ. 2531.....	112

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 5.28 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามภาคเศรษฐกิจ พ.ศ. 2533.....	113
ตารางที่ 5.29 ความไม่เท่าเทียมแบ่งตามภาคเศรษฐกิจ พ.ศ. 2535.....	114